

**Vaccinatie
tegen
Tetanus
Kinkhoest
Difterie**

Wat is tetanus (de klem)?

Tetanus wordt veroorzaakt door de bacterie *Clostridium tetani*. Deze bacterie komt normaal voor in de darmen van paarden en andere planteneters zonder dat dit deze dieren in enigszins hindert.

De bacterie plant zich voort door de vorming van sporen die zich via de uitwerpselen van deze dieren in de omgeving kunnen verspreiden. Ze komen dan ook voor op voorwerpen en planten in de omgeving en in natuurlijk en huishoudelijk afval, enz. Deze sporen zijn zeer sterk. Ze kunnen jaren in dit natuurlijke milieu overleven, maar worden wel gedood of verzwakt door direct zonlicht.

Hoe kan men tetanus oplopen ?

Iedereen die een verwonding oploopt (vooral in combinatie met straatvuil of aarde) heeft kans besmet te worden met deze bacterie en dus op het ontwikkelen van tetanus.

De besmetting gebeurt dikwijls naar aanleiding van een banale wonde, bijvoorbeeld ten gevolge van een val met de fiets, een brandwonde, een snijwonde, een schram, een prik van een rozendoorn. Dit kan reeds voldoende zijn om de tetanusbacil in het lichaam te laten binnendringen.

Mensen kunnen elkaar niet besmetten.

Hoe verloopt de ziekte?

Tetanus mag niet worden verward met een plaatselijke wondontsteking. Dit is iets geheel anders.

Eens de tetanusbacil in het lichaam is binnengedrongen, verspreidt ze zich zeer snel. De bacillen maken een giftige stof aan. Deze stof heeft effect op het zenuwstelsel (hersenen en zenuwen) en veroorzaakt krampen en algemene verstijving over het ganse lichaam.

Deze verschijnselen beginnen meestal in de kaakspieren, om zich snel uit te breiden naar het gehele lichaam. De spierkrampen zijn langdurend ("tetanisch", vandaar tetanus of de "klem") en zeer pijnlijk tijdens de crisisen.

De dodelijke afloop van een tetanusbesmetting is nog steeds 10-40 % ondanks intensieve zorgen.

Wie loopt er gevaar?

In feite kan eenieder tetanus oplopen. Personen die door hun activiteit meer risico lopen op bevuilde wonden (bv. die door hun werk in contact komen met aarde, afval, vuilnis en dergelijke), hebben een extra risico.

Hoe kan tetanus worden voorkomen?

Iedere wonde, hoe onbelangrijk deze ook lijkt, dient gereinigd en ontsmet. Deze eerste voorzorgen zijn echter niet steeds voldoende om het risico van de ziekte uit te sluiten.

Vaccinatie is de beste bescherming!

Vaccineren van werknemers

Sinds 2003 is een **difterie-, tetanus- en kinkhoestvaccin**, aangepast voor adolescenten en volwassenen in België ter beschikking. Indien men nooit is gevaccineerd of indien de data totaal onbekend zijn, wordt een volledig vaccinatieschema aanbevolen.

Vaccin	Tijdstip
1e injectie	Dag 0
2e injectie	4 tot 6 weken na de 1e
3e injectie	1 jaar na de 2e
Herhaling	Om de 10 jaar

Als men ooit het basisschema van drie inentingen heeft gehad, volstaat één enkele herhalingsinspuiting. Deze herhaling gebeurt best om de 10 jaar.

Ongewenste effecten en tegenaanwijzingen

Tot op heden werden geen belangrijke nevenwerkingen met het vaccin in verband gebracht. Wel werd bij 1/3 van de patiënten een matige plaatselijke of algemene reactie of een beperking van de armbeweging vastgesteld. Deze reacties waren tijdelijk van aard. Deze reactie verdwijnt na gemiddeld 4 dagen spontaan. Dit is echter geen contra-indicatie voor een volgend vaccin. Andere nevenwerkingen zijn uitermate zeldzaam, en kunnen wijzen op een overgevoeligheid voor het vaccin. Deze dienen aan de geneesheer te worden vermeld.

Wie dient er verplicht gevaccineerd te worden voor tetanus?

In bepaalde beroepen wordt men blootgesteld aan besmetting met tetanus. Het betreft voornamelijk beroepen waar contact met aarde of afval bestaat. Hier bestaat de verplichting tot het onderhouden van de preventieve vaccinatie van de werknemers. De arbeidsarts zal steeds een wettelijk attest moeten afleveren aan de werkgever, waaruit deze kan afleiden dat werd voldaan aan de verplichting.

Wat is kinkhoest?

Kinkhoest wordt veroorzaakt door bacteriën die van mens tot mens kunnen worden overgedragen door te hoesten. Volwassenen kunnen kinkhoest ongemerkt overdragen op een kwetsbare baby. Bij de helft van de gevallen van kinkhoest bij baby's zijn de ouders de bron van infectie.

Zwangerschap en vaccinatie

In België wordt het vaccin gebruikt als preventie van kinkhoest. Cocoonvaccinatie is het vaccineren van de personen in de nabije contactomgeving van zuigelingen. Voor kinderen kan kinkhoest ernstige tot dodelijke gevolgen hebben. Voor alle volwassenen wordt de toediening van één dosis dTpa (gecombineerd vaccin tegen difterie, tetanus, kinkhoest voor volwassenen) aanbevolen, ongeacht de voorgeschiedenis van een (volledige of onvolledige) kinkhoestvaccinatie, bv. jonge of toekomstige ouders, grootouders en hun naaste familiecontacten alsook het verzorgend personeel van pediatrie diensten, materniteiten en opvangvoorzieningen van baby's en peuters.

De Hoge Gezondheidsraad beveelt kinkhoestvaccinatie aan voor iedere zwangere vrouw tussen week 24 en week 32 van de zwangerschap en dit bij elke zwangerschap, ongeacht of de vrouw voordien een herhalingsinenting kreeg.

Wat is difterie (kroep)?

Aan de oorsprong van difterie ligt een bacterie, *Corynebacterium diphtheriae*. De ziekte breekt uit wanneer deze bacterie een erg krachtig toxine kan afscheiden, dat de meeste organen van het menselijk lichaam te lijf gaat, maar vooral het hart en het zenuwstelsel. Het meest voorkomende symptoom is een erg agressieve angina. Genezing gebeurt meestal spontaan, maar dit kan enkele weken in beslag nemen.

Tiensevest 61, Bus 2 • 3010 Leuven • Tel. 016 30 81 11 • info@premed.be
www.premed.be

V220520